

Nr 181

*Utlåtande i anledning av väckta motioner om försöksverksamhet
med skol-TV m. m.*

(2:a avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Segerstedt Wiberg m. fl.* (I: 59) och den andra inom andra kammaren av herr *Källstad m. fl.* (II: 96), har hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte föreslå a) att Kungl. Maj:t efter förslag av skolöverstyrelsen samt överstyrelsen för yrkesutbildning måtte utse ett pedagogiskt råd i syfte att bistå Sveriges Radio vid dess fortsatta handhavande av skol-TV, b) att en utredning tillsättes med uppgift att undersöka möjligheterna för och utformningen av undervisnings-TV på akademisk nivå, varvid bör prövas möjligheterna dels att inordna dess program i de reguljära TV-programmen, dels att tillämpa det s. k. closed circuit-systemet.

Beträffande motiveringen för de gjorda yrkandena torde få hänvisas till motionen II: 96.

Över motionerna har statsutskottet i vederbörlig ordning inhämtat yttranden från skolöverstyrelsen, överstyrelsen för yrkesutbildning och Sveriges Radio.

Skolöverstyrelsen har anfört bland annat följande.

Överstyrelsen delar den uppskattning av televisionens betydelse i skolan, som motionärerna ger uttryck åt. De nu pågående försökssändningarna har visat sig kunna på ett lyckligt sätt komplettera och berika undervisningen, bl. a. genom att belysa aktuella skeenden och ge eleverna en konkret uppfattning om företeelser och förlopp, som de eljest knappast skulle kunna få en lika levande kontakt med. Försöksverksamheten har hittills främst varit inriktad på högstadiet. Det är nu i första hand angeläget, att skoltelevisionen utsträcks till att gälla även mellanstadiet, där de organisatoriska problemen på grund av klassläraresystemet är väsentligt lättare att bemästra. Också på gymnasiestadiet bör dess möjligheter utnyttjas, speciellt i orienteringskurserna. Överstyrelsen vill kraftigt understryka vikten av att erforderliga medel ställs till Sveriges Radios förfogande, så att skoltelevisionen kan utbyggas i den takt, som är motiverad med hänsyn till skolans behov på olika stadier och till kraven på programmets kvalitet.

I motionerna framhålles vikten av att Sveriges Radio i sin verksamhet på skolans område nära samarbetar med de centrala skolmyndigheterna och har tillgång till erforderlig pedagogisk expertis. Överstyrelsen delar denna uppfattning men finner det inte därför nödvändigt att skapa något

nytt kontaktorgan. Den nuvarande skolkommittén omfattar nämligen representanter såväl för de olika lärarförbunden som för överstyrelsen och följer nära den pågående försöksverksamheten med skoltelevisionen liksom över huvud planläggningen av de för skolorna avsedda programmen. Även under andra former har överstyrelsen nära samarbete med Sveriges Radio i frågor, som berör verksamheten i skolorna.

Motionerna avser även frågan om televisionens användning i den akademiska undervisningen. Liksom motionärerna finner överstyrelsen det angeläget, att möjligheterna för en sådan användning utreds, men överstyrelsen saknar expertis för att närmare gå in på de därmed sammanhängande problemen.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har anfört bland annat följande.

Enligt överstyrelsens uppfattning kan televisionen komma att bli ett mycket viktigt undervisningsmedel. Särskilt gäller detta yrkesutbildningen.

Överstyrelsen delar motionärernas åsikt att fortsatt och helst utvidgad försöksverksamhet är ett angeläget spörsmål. Ur pedagogisk synpunkt framstår det därför som i hög grad ägnat att förbättra undervisningsmetoderna att ställa erforderliga medel till Sveriges Radios förfogande för här berört ändamål.

Skall skoltelevisionen få avsedd betydelse för yrkesutbildningen — överstyrelsen kan självfallet endast tala å dennas vägnar — måste till Sveriges Radios förfogande ställas erforderlig expertis. Förslaget om att till Sveriges Radio knyta ett pedagogiskt råd tillstyrkes därför från överstyrelsens sida, liksom även att det får i huvudsak den sammansättning, som nämnes i motionerna.

Under återopande av det anförda får överstyrelsen, ur de synpunkter den har att företräda, tillstyrka de i motionerna framförda förslagen.

Sveriges Radio har anfört huvudsakligen följande.

Sveriges Radio är av den uppfattningen att Sveriges Radios nuvarande skolkommitté utgör ett sådant rådgivande organ som åsyftas i motionerna. I och med att Sveriges Radio startade med skol-TV år 1961 ombildades denna kommitté till att gälla såväl skol-TV- som skolradiofrågor.

Som exempel på kommitténs arbetsuppgifter kan nämnas att utvärderingen av skol-TV:s försöksverksamhet kommer att ske inom skolkommitténs ram. En arbetsgrupp kommer att företaga ett antal inspektionsresor och därefter framlägga sina intryck inför kommittén, vilken i sin tur därefter avlägger rapport till Sveriges Radios ledning.

Sveriges Radio delar helt motionärernas uppfattning att det är angeläget att erfarenheterna av skol-TV utnyttjas på ett pedagogiskt riktigt sätt men menar att skolkommittén väl fyller den rådgivande funktion som efterlyses.

I överenskommelsen av den 15 maj 1959 mellan staten och Sveriges Radio, på vilken hela programverksamheten baseras, föreskrives i 5 §, att skolradioverksamhet skall bedrivas i samråd med skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning. Sveriges Radio finner det lämpligt att en utvidgning av det föreskrivna samrådet, till att avse jämväl skol-TV, överväges.

Att däremot, vid sidan om de rådgivande funktioner som skolkommitténs verksamhet och samrådet med de båda överstyrelserna utgör, tillsätta en statlig kommitté, finner Sveriges Radio icke vara av behovet påkallat. En sådan kommitté skulle enligt Sveriges Radios uppfattning också på ett

olyckligt sätt kunna begränsa den frihet och det ansvar Sveriges Radio har vid utformningen av den fortsatta skoltelevisionen.

Sveriges Radio vill också framhålla, att de tillämpade principerna för utformningen av skolradioverksamheten hitintills har visat sig mycket lämpliga och att tillkomsten av ett nytt medium — televisionen — icke ger anledning till farhågor för att samma principer skulle visa sig olämpliga då detta nya medium tages i bruk för skolans tjänst, allt under förutsättning att erforderlig anpassning sker med hänsyn till televisionens speciella förutsättningar.

Beträffande den av motionärerna föreslagna utredningen med uppgift att undersöka möjligheterna för och utformningen av undervisnings-TV på akademisk nivå, vill Sveriges Radio tillstyrka att en sådan utredning företages.

Utskottet. Enligt vad utskottet inhämtat kommer de i motionerna I: 59 och II: 96 berörda spörsmålen att upptagas till behandling av 1960 års radioutredning, sedan de för utredningen givna direktiven numera utvidgats bl. a. i sådant syfte. På grund härav saknas anledning för riksdagen att i skrivelse till Kungl. Maj:t göra framställning i enlighet med motionärernas yrkanden. Utskottet avstyrker därför bifall till motionerna och hemställer,

att motionerna I: 59 och II: 96, såvitt nu är i fråga, icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 27 november 1962

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Närvarande: se under utlåtandet nr 182.